

גוט שבת **Gut Sábész** 20. évfolyam 15. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:42 • י"א טבת תשע"ח • 2017. 12. 29. • פרשת ויחי • Szombat kimenetele: 16:54

Curling, korcsolya, szabadulószo

Így ünnepelték a fiatalok a hanukát

Az EMIH és a magyarországi Chábád mozgalom idén is kihasználta az ünnep napjait, hogy vidám programokkal tegye emlékezetessé a hanukát. Az idén huszadik születésnapját ünneplő Nyugati téri gyertyagyújtás mellett Miskolcon és Debrecenben is fellobbantak a köztéren felállított menórák lángjai.

A legextrémebb környezetben, egy volt MSZMP székházban került sor az idei formabontó Átid hanuka-partira, amire több mint 50 fiatal érkezett. A fő attrakció a Szágur elnevezésű szabadulószo (szágur jelentése héberül: zárva). „A hanukai csoda története a zsidóságban a kiállásról, az szabadulásról és újraszentalésról szól, ennek fényében hoztuk létre a szabadulószoat.” – mesélte a programról Kovács Gergő, az

Átid elnöke. A manapság nagy népszerűségnek örvendő szabadulószoaknak ezt a különleges, hanukai tematikájú példányát Faith Aser, az ifjúsági tagozat vezetője, Kovács Gergő valamint Jándi Márk, az Átid grafikusa dolgozta ki. A program ideje alatt hét csapat indult neki a feladatnak. Emellett trenderli versenyt is rendeztek és természetesen az ünnepi lakoma és l'chaimok sem maradtak el.

A kisebbeket az Alef Kids az Óbudai zsinagógában beltéri curling-gel és culing-pálya alakú fánkokkal várta. Családias hangulatú ünnepségen megköszönték a madrichák egész éves munkáját is.

Az újlipótvárosi Zsilipben 200 ember gyűlt össze az első nagyszabású hanukai ünnepségre. „Sok új arcot láttunk és ren-

geteg újlipótvárosi barátunk jött el, kisgyerekek, felnőttek, idősek egyaránt.” – mesélte Glitzenstein Smulik rabbi. A meghívottakat rajta kívül Szenes Andrea köszöntötte, aki felidézte saját családjának hanukáit és felolvasta Szenes Hanna ünnepi versét. A hanukijában Zoltai Gusztáv gyűjtötte meg a gyertyákat. A gyerekeket és felnőtteket egyaránt lenyűgözte a bűvész-show, melyet hanukai zene és tánc követett.

A Városligeti műjégpályán a gyertyagyújtással egybekötött Hanukorcsolyán 400-an vettek részt. „Volt, aki a korábban korcsolyázók közül odajött megkérdezni, hogy visszajöhetnének-e, mert nagyon érdekelte őket, hogyan zajlik egy ilyen hanukai ünnepség.” – tudtuk meg a szervezőktől.

Hanukai üdvözlések

Hanuka alkalmából Orbán Viktor miniszterelnök, Balog Zoltán az Emberi Erőforrások minisztere és Erdő Péter bíboros is elküldte üdvözlését közösségünk számára.

Orbán Viktor: „A napról napra erősebben világító gyertyafény nem csak a családi és közösségi összetartozás érzését erősíti, hanem a vallás és a hagyományok megtartó erejét is bizonyítja.”

Balog Zoltán: „Tegyük és imádkozzunk együtt azért, hogy ... a fény, a világosság legyen mindannyiunk kincsévé.”

Erdő Péter: „A Hanukagyertyák fénye nemcsak emlékezős, hanem jele az Örökkévaló fényének, amely a világ teremtése óta mindent beragyog, hogy elűzze a sötétséget és mindannyiunk szívébe világosságot hozzon.”

Hanuka utolsó napján is segített a CEDEK

Hanuka utolsó napján Köves Slomó vezető rabbi és Szilágyi Nóra, a Szeretetszolgálat vezetője egy kilencgyermekes családnak vitt Zsámbokra olyan adományt, amelyet a közösség tagjai hihetetlen gyorsaságú összefogással gyűjtöttek össze. A család nagyon szegény, ám ennek ellenére gyerekek nem panaszkodnak. Rengeteg felajánlás érkezett, így mindenki megkaphatta, amire vágyott, legyen az játék, cipő vagy ruhanemű. A Semes pékség édességet és süteményt is küldött a családnak. „A család nevében ezúton is köszönjük mindenkinek, aki segített!” – mondta Szilágyi Nóra lapunknak.



Hetiszakasz

A gálat kezdete

Szakaszunk – *Vájchi* (1Mózes 47:28-50:26.) – Jákob halálát és az egyiptomi gálat kezdetét írja le. Jákob, aki már 147 éves, elbúcsúzik fiaitól és megáldja őket, miután megfogadtatta Józseffel, hogy nem Egyiptomban temeti el, hanem elviszi Kánaánba, az ősi sírhelyre, a chevroni Machpéla barlang-

ba. A pátriárka bebalzsamozott testét hatalmas egyiptomi temetkezési menet viszi Kánaánba, ahol eltemetik; a szakasz végén József is meghal 110 éves korában, miután megesketi testvéreit, hogy a szabadulás során vigyék magukkal koporsóját. Ezzel befejeződik a Genézis, a Teremtés.

Zsidó híradó

Tűzifát osztott a CEDEK Sajóbáonyban

A CEDEK hantukai adományküldő akciója hihetetlen mértékű összefogást eredményezett. Nagyon rövid időn belül összegyűjtötték az összeget, ami 30 családnak biztosít 1 havi tűzifát és meleget. *Hamza Andrea*, a CEDEK sajbáonyi önkéntese segített abban, hogy a faosztás zökkenőmentes megtörténjen.



végzettsége, akárhány éves is legyen, beült ismét az iskolapadba egy 2 éve indult projekt keretén belül. Azok kerültek fel a listára, akik dolgoznak és tesznek azért, hogy önmagunkon segítsenek, mégis nehezen jutnak egyről a kettőre. Köszönjük a CEDEK Szeretetszolgáltatnak az önzetlen segítségét.”

„Kiválasztottunk 30, hátrányos helyzetű 3 vagy többgyermekes családot.” – mondta *Hamza Andrea*, aki több mint egy éve csatlakozott a CEDEK önkénteseihez. – „Itt Báonyban szinte mindenkire lehet mondani, hogy hátrányos helyzetű, így elég nehéz volt a választás. Fontos tudni, hogy a nagy többségük tesz azért, hogy jobban éljen: majdnem mindenki dolgozik, akinek pedig nincs meg az általános iskolai

„Hálásak vagyunk, hogy a CEDEK Szeretetszolgálat felhívására ennyien segítettek, ennyien adakoztak. Külön köszönetet mondunk *Mága Zoltán* művész úrnak, számára nem is volt kérdés az azonnali segítségnyújtás.” – tette hozzá *Szilágyi Nóra* a CEDEK Szeretetszolgálat vezetője, aki *Köves Slomó* vezető rabbival együtt személyesen adta át a tűzifát a családoknak.

zsido.com

Az örök élet képlete

„Midőn végzett Jákob azzal, hogy parancsot adjon fiainak, fölszedte lábait az ágyra; ki-múlt és eltakarított népéhez.” (1Mózes 49:33.)

Eheti szakaszunk fenti versét olvasva szembe ötlő, hogy a Tóra nem használja a halál szót. Bölcsseink is ezzel összhangban mondták: „Jákob ősapánk nem halt meg...éppen úgy él, mint ahogy gyermekei élnek.”

Vajon mi képezi az emberi kapcsolatok habarcsát? Mi az alapja a két barát, a férj és feleség vagy a szülők és gyermekeik közötti szeretet-kapcsolatnak? Nyilván nem a fizikai test, ami önmagában véve csak húsnak és csontnak az elegye, hanem a lélek, ami az ember valódi esszenciája. Persze a kapcsolat létesítéséhez szükségserűen a testünk jelenti a közvetítő csatornát, de általa is, valójában lelkünket fejezzük ki.

Ezek alapján érthetővé válik, hogy az eltávozottak lelkei különösen nagy örömet és élvezetet lelnek abban, amikor látják, hogy szeretteik lassan felépülnek a gyászból, újból életerőre kapnak, sőt másoknak is képesek motivációt és biztatást adni.

Egy puskagolyó vagy egy betegség, bár a testet képesek megkárosítani, a lényegi részünkhöz, a lelkünkhöz sosem lesz hozzáférésük. Sőt, még ha halálunkat is okoznák, az sem lesz több, mint testünknek és a lelkünknek a szétválása. Ezt követően pedig, bár a test már nem fog funkcionálni, a lélek folytatja tovább (örök) életét, és továbbra is kapcsolatban marad szeretteivel, kiváltképp azokkal, akiket legjobban szeret. A különbség csak abban lesz, hogy ők már nem láthatják többet hús-vér valójában, nem érinthetik meg, nem foghatják meg a kezét, mert a fizikai kapcsolódás lehetősége – ha csak átmenetileg is – de megszűnt.

Elveszettnekhitteinket valójában sosem veszíthetjük el, így túlvilági boldogságukat, a mi földi örömeink által tudjuk fokozni: a Tóra szellemében élve, mentesen minden bánattól és fájdalomtól.

Kovács Jichák rabbinövendék írása a Rebbe levele alapján, melyet egy izraeli háborús özvegynek írt



Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 15:55: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 13:00 Délutáni ima (a Keren Orban);

18:00: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

15:40: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás

18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A Rebbe felállva köszöntötte gyerekkori tanárát

Nagyapám, Snéur Zálmán Vilenkin Dnyepropetrovszkban élt, amit akkoriban Jekatyerinoszlávnak hívtak. Abban az időben a későbbi Rebbe is ott élt a családjával. A Rebbe még kisfiú volt – ez az 1900-as évek elején történt –, és két öccsével együtt a nagyapám házába járt tanulni.

Anyám emlékezett rá, hogy ez a három fiú mindig jól öltözött, tisztán, ápoltan érkezett és nagyon udvariasak voltak. A nagyapám tanult velük a megbeszélte ideig, majd hazamentek. Hogy mennyi ideig folyt ez így, nem tudom.

Egyszer, amikor a Rebbe már fiatalember volt, eljött hozzánk és a nagyapámat kereste. Anyám nyitott ajtót, és mondta, hogy nagyapám nincs otthon. A Rebbe mondta, hogy egy könyvet hozott vissza, amit kölcsönkapott, és biztos akart lenni abban, hogy nagyapám megkapja. Anyám elvette a könyvet, és megköszönte.

A nagyapám gyakran mesélt a Rebbe lakodalmáról, amit 1928-ban tartottak Jekatyerinoszlávban. Bár a Rebbe Varsóban házasodott meg, a szülei nem lehettek jelen, mert nem hagyhatták el a Szovjetuniót. Ezért hazatértük után tartottak egy második ünnepséget is. A nagyapám is ott volt, és egész éjjel táncolt. Még az asztal tetején is táncolt, ami egy jól ismert történet.

A háború után a családunk – nagyapámat is beleértve – elhagyta Európát, és New Yorkban telepedett le. Amikor megérkeztünk, a nagyapám látni akarta a Rebbét. Ez 1955-ben lehetett, de nem vagyok benne biztos.

Ebben az időben a nagyapám már mozgáskorlátozott volt, és nagyon neheze érettségi esett menni és állni. Amikor belépett a Rebbe

a szobába, hogy kimutassa tiszteletét, állva maradt, de a Rebbe ragaszkodott hozzá, hogy leüljön. Nagyapám továbbra is állva maradt, mire a Rebbe így szólt: „Sok évvel ezelőtt egymással szemben ültünk az asztal két oldalán, így most is ülhettünk egymással szemben az asztal két oldalán”. Ez meggyőzte nagyapámat, és leült.

A Rebbe nem volt hajlandó megengedni, hogy nagyapám álljon a jelenében. Később azt mondta az egyik nagybátyámnak, hogy „nagyapám állította a talpára”.

Bár nagyapám a Lincoln Place-en lakott, nagyon közel a Chábád főhadiszállásához, mégis igen ritkán vett részt az ott rendezett haszid összejöveteleken, a fárbrengeneken. Miért? Egyrészt nagyon nehezen tudott járni, másrészt amiatt, ami akkor történt, amikor mégis elment.

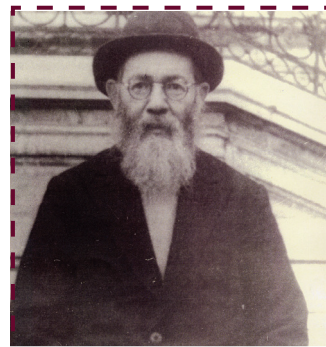
Valamelyik nagybátyám kíséerte el az ajtóig. Ahogy belépett, a Rebbe felállt. És a Rebbe addig állva maradt, amíg nagyapám le nem ült.

Amikor a Rebbe felállt, természetesen mindenki más is így tett. Mivel nagyapámnak hosszú időbe tellett, mire eljutott a székéig, egy nagy csoport ember állt miatta sokáig. Ugyanígy, amikor távozott, a Rebbe ismét felállt, és vele együtt mindenki más is. Az egész jelenet újra megismétlődött.

Nagyapám rosszul érezte magát amiatt, hogy ennyi embert felállított, amikor megjött és amikor elment, ezért nem jelent meg gyakran, hogy ne okozzon kényelmetlenséget a Rebbének és haszidjainak.

Nagyapám 1963-ban megbetegedett. Lág báomer volt, ami akkor vasárnapra esett. Értesít-

tettük a Rebbét, hogy nagyapám nincs jól és kórházi ápolásra szorul. Ahogy ezt meghallotta, a Rebbe felhívta a nagynénemet, és így szólt: „Nem bánád, ha küldenék egy ápolót a kórházba? Azt akarom, hogy napi 24 órában törődjenek vele. Én állok a költségeket. Ezen kívül azt is szeretném, ha egy bizonyos szakorvos is megvizsgálná.”



Reizel Goldberg nagyapja, Snéur Zálmán Vilenkin rabbi, a Rebbe egykori tanítója.

A nagynéném természetesen beleegyezett, és tolmácsolta családunk halálját.

Ebben az időben én még fiatal voltam, és egy New York-i iskolában tanultam. Emlékszem, hogy a kórházban a nővérek arról sugdolóztak, hogy egy híres orvos látogatott hozzájuk, mert a Rebbe kérésére meg akarta vizsgálni nagyapámat.

Nagyapám egy csütörtökön, késő éjjel hunyt el. Péntek reggel tartottuk a temetést. A Rebbe is csatlakozott a temetési menethez, és eljött egészen a temető kapujáig. A kapuból figyelte a temetést. Végig ott állt a szertartás alatt, s csak akkor távozott, amikor az befejeződött.

Később kaptunk egy telefonhívást. A Rebbe üzent, hogy elnézést kér, amiért nem vett részt a temetési szertartáson. Elmagyarázta, hogy amikor elláto-

gat a temetőbe, mindig felkeresi az apósa, az előző Rebbe sírját, amit mindig hosszadalmas felkészülés előz meg. Ez alkalommal, mivel nem sokkal a szombat beköszönte előtt voltunk, nem volt ideje felkészülni, és ezért nem akart belépni a temetőbe. Emiatt kért elnézést a családunktól.

Volt két kérése is:

Az egyik az volt, hogy ő akarta kifizetni a sírhely teljes árát. Mivel a zsidó jog szerint ez a család kötelessége, azt kérte, hogy mi csak egy jelképes összeggel, mondjuk egy dollárral járuljunk hozzá, ő pedig kipótolja a többit.

A második kérése az volt, hogy vessék rá nagyapám sírkövére, hogy ő volt a tanára. A Rebbe nyilván tudta, hogy ha a haszidok megtudják, hogy ő volt a tanára, hatalmas tisztelet mutatnak majd felé. A feliratot apám és nagybátyám fogalmazta meg, majd a Rebbe hagyta jóvá. Azt is felajánlotta, hogy kifizeti a sírkő árának egyharmadát. Nagyon nagy sírkövet állítottak.

Ilyen nagy tiszteletet adott nagyapámnak, aki a gyerekkori tanára volt, amikor még kisfiú volt. Bár ez már nagyon régen történt, a Rebbe soha nem felejtette el, és mindig nagy tiszteletet és hálát mutatott irányában a lehető legkülönbözőbb módokon. Ahogy ő mondta, nagyapám „állította a lábára”.

Raizel Goldberg

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

Sajtos-olajbogyós gofri (16 db-hoz)

A gofriról általában tejszínhabos-krémes édesség-csodák jutnak eszünkbe. Érdekes azonban sós verziókkal is kísérletezni.

Tejes



750 g teljes kiőrlésű liszt
őrölt bors és őrölt koriander,
ízlés szerint
2 kk só
1 cs sütőpor
200 g vaj
5 tojás
2 és fél pohár tej
1 pohár reszelt sajt
15 szem zöld olajbogyó
felaprítva

A vaját lassú tűzön felolvastjuk. A száraz hozzávalókat (liszt, fűszerek, sütőpor) tálba tesszük, beleöntjük a tejet, a tojásokat és az olvasztott vaját, kissé összekeverjük, majd hozzáadjuk a sajtot és az olajbogyót is. Alaposan összekeverjük – ragacos, nehezen keverhető masszát kapunk. A gofrisütőt felforrósítjuk, majd a használati utasításnak megfelelő mennyiséget oszlatunk el a felületén, és néhány perc alatt aranybarnára sütjük a gofrit. Kínálhatjuk önmagában vagy valamilyen mártogatóssal.

Mivel ebben a tésztában nem víz, hanem tej, vaj és tojás szerepel folyadék gyanánt, a kész gofrira mondott áldás „mezonot”, nem pedig „hámoci”.

Mintegy 2500 évvel ezelőtt, tévét hó 10-én Nebukádnecár babilóniai uralkodó seregei megérkeztek Jeruzsálem falai alá, és ostromolni kezdték a várost. Mivel végső soron ez az esemény vezetett a Szentély lerombolásához két és fél évvel később, vala-

mint a hetven évig tartó babilóniai száműzetéshez, ezt a napot (idén december 28.) gyásznappá nyilvánították bölcseink. Az évési és ivási tilalom kora hajnaltól a csillagok feljöveteléig tart, ami nem vonatkozik a terhes és szoptató nőkre, valamint a betegekre.

Az idők során tévét 10-hez kapcsolnak más gyásznappokat is, megtöbbszörözve ezzel a nap jelentőségét. Izraelben ez a nap jelentősen azon holokauszt-áldozatok éves emléknapját, akiknek nem ismert a pontos halálzási dátuma.

Tévét 10. böjt

A rabbi válaszol

Miért lettek a zsidók vegánból húsevők?

Kedves Rabbi,

Az a kérdésem, hogy mivel a tízparancsolatban benne van az, hogy Ne ölj! (2Mózes 20:13.), szabad-e húst enni Isten törvénye szerint? A Genézisben olyasmi van írva, hogy Isten magvas növényeket és gyümölcsös fákat adott nekünk ételül. De azt is írja, hogy uralkodjunk az állatokon, amit már nem egészen tiszta nekem, hogy mit takar. Lehetséges-e, hogy Isten vegetáriánus életmódot írt nekünk elő?

Köszönöm a válaszát előre is.

Anna

Kedves Anna!

Kezdetben az ember vegán volt: „Íme, odaadtam nektek minden magtermő füvet, amely az egész föld színén van, és minden fát, amelynek gyümölcse magot terem; tiétek legyen eddelül!” (1Mózes 1:28–29.) – ezt mondta az Örökévaló a frissen megteremtett Ádámnak és Évának. A Talmud szerint (Szánhedrin 59b.) innen egyértelműen következik, hogy nem volt megengedve Ádáméknak a húsevés. Néhány fejezettel később (uo. 9:3.) azonban Noénak már mást mondott: „Minden mozgó lény, amely él, a tiétek legyen eddelül; mint a zöld füvet, úgy adtam nektek mindet. De

húst lelkelvel: vérével ne egyetke!”

Több magyarázat létezik arra, miért csak később engedte meg Isten az embernek a húsevést. Az egyik szerint az állatok Noénak köszönhetik, hogy túléltek az özönvizet, ezért innentől ő rendelkezett felettük (Náchmanidész uo. 1:9-hez). A húsevés engedélyezése azt is hangsúlyozza, hogy az ember és az állat nem egy szinten vannak, az emberölést nem lehet egy állat leölésével egyformaként kezelni. A Biblia (uo. 1:25.) úgy rendelkezik, hogy az ember uralkodjon az állatok, a növények és az élettelen dolgok felett. Vagyis az állati élet nem egyenrangú az emberével.

A Midrásban (Bámidbár rábá 14:12. végén) áll, hogy a világ négy részre oszlik: élettelen növények-állatok-emberek. Ez egy hierarchia, melyben minden alacsonyabban levő „szolgálja” a felette levőket. Amikor valami felhasználódik a felette levő szintek szolgálatában, akkor azáltal felemelkedik egy magasabb szintre. Ebből kifolyólag, ha egy állat vagy egy ember elfogyaszt egy növényt, nem pusztítja el, hanem magasabb szintre emeli. Hasonlóképpen, az ember esetében, amikor húst

eszik, nem elpusztítja, hanem felemeli az állatot. Erre mondta a Rebbe, hogy ha nem használjuk fel az állatot, akkor azzal kárt okozunk neki, mert nem képes magasabb szintre jutni (Héchal Menáchem 1. kötet 225. oldal; Széfer hájochidut 235. oldal. A témáról lásd még J. David Bleich: Contemporary Halakhic Problems 3. kötet 237–250b. oldal).

A húsevés a zsidóságban tehát megengedett, mégsem kötelez senkit erre a vallás, kivéve ünnepeken, amikor sok vélemény szerint elvileg előírás húst enni (SÁ RSZ 529:7.), mert „az ad örömet” az embernek, ami ünnepnapon kötelező (5Mózes 16:14.).

A húsevés engedélye azonban nem jelenti azt, hogy az állatot, míg él, semmibe vesszük. A háláchá tiszteltben tartja az állatokat és tiltja például az állatkínzást (Sulchán áruch OC 305:20., CM 272:9–10.) vagy a sportvadászatot (Nodá bijehudá responsum, Tinjáná JD 10. fejezet). Az ugyanis, hogy szükség esetén megölhetjük az állatokat, hogy felhasználhassuk a húsukat vagy bőrüket, nem jelenti azt, hogy pusztán szórakozásból is szabadna öldökölnünk.

Üdvözlettel
Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604



EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG